

A tanuló kódszáma:

Državni izpitni center

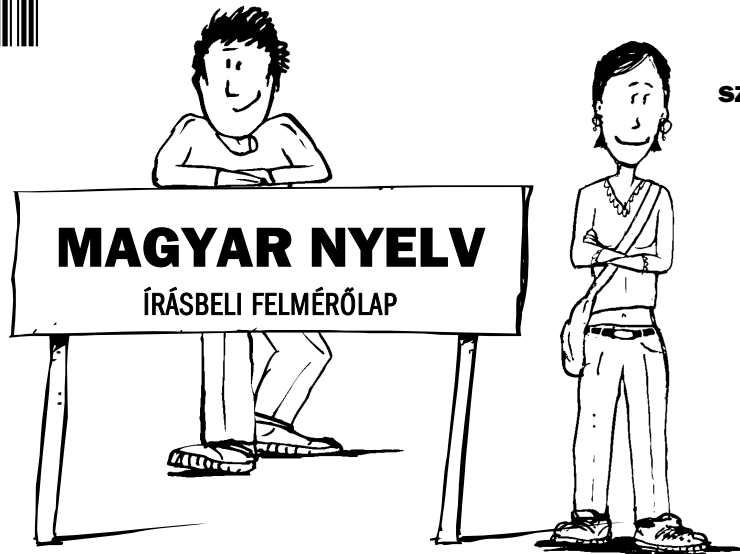

N 1 1 1 1 3 1 3 1

RENDES MÉRÉS

3.

szakasz

2011. május 6., péntek / 60 perc

Engedélyezett segédeszközök: a tanuló által hozott kék vagy fekete töltőtoll vagy golyóstoll. A tanuló egy értékelőlapot kap.

3. szakasz végi

ORSZÁGOS TUDÁSFELMÉRÉS

ÚTMUTATÓ A TANULÓNAK

Figyelmesen olvasd el ezt az útmutatót!

Kódszámodat ragaszd, illetve írd be a jobb felső sarokban levő keretbe és az értékelőlapra!

Mielőtt a feladatok megoldásába kezdenél, óvatosan tépd ki a mellékletet, amelyen a két szöveg található!

Írott betűkkel, olvashatóan írd! Ha tévedtél, válaszodat húzd át, majd írd le a helyeset! Korrektort nem használhatsz!

Az olvashatatlan válaszokat és a zavaros javításokat 0 ponttal értékeljük.

Ha valamelyik feladatot túl nehéznek találod, ne időzz sokat ott, inkább fogj hozzá a következő megoldásához! Ha marad idő, a megoldatlan feladatokhoz a végén újra térj vissza!

Ha befejezted a munkát, még egyszer ellenőrizd a megoldásokat!

Bízzál önmagadban, képességeidben!

Sok sikert kívánunk.

A felmérés terjedelme 16 oldal, ebből 1 üres.

MELLÉKLET AZ I. RÉSZHEZ

A) szöveg

Magyar siker a Rubik-kocka világbajnokságon

- (1.) Négy kategóriában is első lett a 14 éves Kuti Mátyás a budapesti Kongresszusi Központban a hét végi Rubik-kocka világbajnokságon, a klasszikus kocka kategóriájában azonban japán versenyző nyert.**
- (2.)** A 3x3-as – oldalanként 9 négyzetű – kocka kirakásának győztese a japán Yu Nakajima lett 11,5 másodperces eredménnyel, Magyarország Baticz Milán 12,08 másodperces eredményével a kilencedik helyen végzett.
- (3.)** A 4x4-es és az 5x5-ös kocka kirakásának viszont már a győztese is magyar, méghozzá egyazon, a mindössze 14 éves Kuti Mátyás, aki saját bevallása szerint másfél évvel ezelőtt fogta először kezébe a kockát. A Rubik-kocka vakon kirakásának leggyorsabbja is ő lett 1 perc 7 másodperces idővel, és ő nyerte a legnehezebb versenyszámot is, a Multiple vakon kirakást, amelyben 15 kockát kell memorizálni, majd vakon kirakni egymást követően.
- (4.)** „Tavaly február óta készültem a bajnokságra, napi két-három órát gyakoroltam” – mondta az ifjú versenyző, aki azt is elárulta, hogy a játéknak köszönhetően a memóriája és a problémamegoldó készsége is sokat javult.
- (5.)** A reneszánszát élő játék feltalálója személyesen gratulált a versenyzőknek. Rubik Ernő az MTI kérdésére válaszolva elmondta, hogy találmányának bemutatásakor a hagyományos 3x3-as kockát egy perc körüli idővel sikerült kiraknia.
- (6.)** A háromnapos versenyen a klasszikus 3x3-as kocka kirakása mellett 6 főkategóriában és számtalan egyéb kategóriában rendeztek versenyeket. A leglátványosabb a kocka lábbal történő kirakása, amelyet a finn Anssi Vanhala nyert 49,33 másodperces eredménnyel. A részletes éremtáblázat a világbajnokság hivatalos oldalán, a www.rubik.hu címen található.
- (7.)** A Rubik Stúdió Kft. adatai szerint a logikai játék jobban fogy, mint az első felfutás idején. A Rubik-kocka reneszánszát jelzi az is, hogy az 1982-ben Budapesten tartott első világbajnokság 25. évfordulójára időzített versenyen összesen 32 ország 300 kockaforgatója vett részt.

<http://123.hu/123/cikk/211624/> nyomán

B) szöveg

A Rubik-kockáról:

A Rubik-kocka 3x3-as – oldalanként 9 négyzetű – kocka. Rubik Ernő, magyar építészeti egyetemi tanár találta föl 1974-ben a játékot azért, hogy fejlessze diákjai térbeli látását. A játék célja a megkevert kockát újra rendezni úgy, hogy minden oldalon csak egy szín legyen. A kocka azért lett ekkora siker, mert háromdimenziós, és mert akárhogy is mozgatjuk, a játék egy darabban marad.

Több mint 100 millió példányt adtak el eddig belőle világszerte, 1980-ban csak Magyarországon hozzávetőleg egymillió darabot vettek (minden tizedik ember!!!).

MELLÉKLET A II. RÉSZHEZ

Lázár Ervin: Labdamúzeum

A Sió-parti homályból bomlik elő ez a mérkőzés; a rácegresi legények játszottak a zalai summásokkal¹. A zalai summások horvátok voltak, máig hallom az éles kiáltásokat: nazemje, nazemje. Hogy akkor is értettem-e már, hogy mit jelent, vagy csak később kaptam rá magyarázatot, nem tudom. Mindenesetre egy életre megmaradt bennem. Nazemje, tartsd a földön a labdát. A labda! Milyen labdával játszottak? Bőrlabdával? Gumilabdával? Rongylabda nem lehetett, mert az a földön maradt magától is. Valamilyen munka szünetében vagy befejeztével zajlott a mérkőzés – már nem emlékszem, répaegyelés² vagy répaszedés volt-e. Aki próbálta, tudja, az embergyötrő munkák közül való mindegyik, a legényeknek mégis maradt idejük és kedvük egy mérkőzésre. A munkában bizonyára döntetlenül végeztek, játékkal próbálták eldönteni, ki a legény a gáton.

De ki törődött a körülmények nehézségeivel. Hiszen bent a pusztán sem volt sokkal különb a pálya...

Mert a labda kincs volt. Akkor is, ha valamelyikünk anyja ringyből-rongyból eszkabálta, akkor is, ha a csirások által összegyűjtött tehénszörből készült. Csirásoknak a szarvasmarhák gondozóit neveztük, ők minden este megtisztogatták a marhákat, a vakaróra³ rátapadt szőrszálakat összegyűjtötték, s abból egy kis fufanggal, forró vízbe mártogatással kiváló labdát lehetett készíteni. S aztán valamikor az igazi bőrlabdát is megismertük. A bátyám vagy az unokabátyám kapta valami jeles napra. Egy igazi, hármas vagy négyes bőrfoci volt. Akkoriban még számozták a labdákat, az ötös volt az igazi meccslabda, a többi úgy kisebbedett, ahogy a száma. De azért a hármas is igazi kincsnek számított. És nemcsak teste, lelke is volt ezeknek a bőrlabdáknak, foglalkozni kellett velük, akár egy érzékeny menyasszonnyal. Mert, ugye, pillanatok alatt szétrúgtuk szegényt, fölfeslett rajta a varrás, a résen kidudorodott a szégyenlős-piros belső gumi. Nosza leereszteni, kifűzni, fonalat kátrányozni, zsákvarró tűt keríteni, és megvarrni. A műveletet megbúvólten leste mindkét csapat. Futás a pumpáért. A pumpa szuszog, kerekedik a labda, a nagyobb fiúk megegyeznek a kellő keménységben, egy vékony madzaggal elkötik a „csöcs”-öt, azaz azt a kisujjnyi gumicsövecskét, amin belepumpálták a levegőt, begyúrik a bőr alá, és egy vékony szíjjal befűzik. Jó keményen, mert különben hiányt szenved a gömb alak. S ha aztán valaki fejelés közben olyan szerencsés, hogy a fűző éri a homlokát, az sziszeghet. De sziszeg boldogan, mert kész a labda, lehet kergetni. Csak az a fránya este ne jöjjön! De jön, s már nemhogy a labdát, egymást is alig látjuk, de azért játszunk tovább, legföljebb a labdakeresés tart egy kicsit tovább.

Nazemje. A földön. Abba kell hagyni a játékot, megyünk haza a homályba hullott bokrok között...

Hova is tévedtem? ...a fűzős labdához.

Nem mondom, ez se rossz, ez a kopasz Ronaldo a színes tévében, micsoda cselek, nézd azt a Hadzsit, mekkora gölt rúgott, de azért a nazemje, az a fűzős foci, az volt az igazi!

---

¹ summás: mezőgazdasági szezonmunkás

² répaegyelés: reparitkítás

³ vakaró: állat tisztítására való eszköz

I. RÉSZ

Az I. rész feladatai a *Magyar siker a Rubik-kocka világbajnokságon (A szöveg)* és *A Rubik-kockáról (B szöveg)* című szövegekhez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a mellékelt szövegeket, majd oldd meg a feladatokat!

- 1. Melyik szövegre (A vagy B) melyik állítás igaz? Írd a mondatok előtti vonalra az A vagy a B betűt!**

_____ Tudósít a játék kirakásában szervezett bajnokságról.

_____ Bemutatja a kocka jellemzőit.

_____ A szövegben a feltaláló is nyilatkozik.

_____ Megismerjük belőle a kocka feltalálásának okát.

	2
--	---

- 2. Igazak vagy hamisak az alábbi állítások? Karikázd be az I-t vagy a H-t!**

A klasszikus Rubik-kocka oldalai 9 négyzetből állnak. I   H

Kuti Mátyás több mint egy évig készült a világbajnokságra. I   H

A kockából napjainkban kevesebbet adnak el, mint a feltalálása idején. I   H

	3
--	---

- 3. Írd a vonalra az A) szöveg 4. része alapján, mit fejleszt a Rubik-kocka!**

	1
--	---

- 4. Mi a kocka kirakásának lényege? Fogalmazd meg a B) szöveg alapján!**

	1
--	---

5. Írd a vonalra két olyan kategória nevét, amelyben Kuti Mátyás győzött!

_____

	1
--	---

6. Hány éves volt Kuti Mátyás, amikor először került kapcsolatba a Rubik-kockával?
Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A 12 és fél
B 13
C 13 és fél
D 14

	1
--	---

7. Melyik évben és melyik városban rendezték az első Rubik-kocka világbajnokságot?
Írd a vonalra!

_____

	1
--	---

8. Írd ki az A) szöveg 5. részéből azt a szókapcsolatot, amely azt fejezi ki, hogy a kocka újra népszerű lett!

_____

	1
--	---

9. a) Írd ki az A) szöveg 1. részéből az alábbi szó ellentétes jelentésű párját!

kudarccal _____

- b) Írd ki az A) szöveg 3. részéből az alábbi szókapcsolattal rokon értelmű idegen szót!

fejben tartani _____

	2
--	---

10. Írj az alábbi keresztnév elé egy ellentétes hangrendű családnevet!

_____ Ernő

	1
--	---

11. Írj a két vonalra betűrendben odailó főneveket!

kategória _____ kirakás kocka _____

	1
--	---

12. Pótold a mondatokban a megfelelő igekötőket!

Lacika _____ rakta a könyveit az asztalról a polcra.

Szétszereltem a számítógépet, _____ rakni azonban már nem tudtam.

	2
--	---

13. Húzd alá az első két mondatban a felsőfokú mellékneveket, majd pótold alapfokú alakjukkal a következő két mondatot!

Kuti Mátyás nyerte a legnehezebb versenyszámot.

A leglátványosabb a kocka lábbal történő kirakása.

A szilveszteri tűzijáték nagyon _____ volt.

A fizikatanár megint _____ feladatlapot állított össze.

	2
--	---

14. Pótold a mondatokban a zárójelbe írt szavak megfelelően toldalékolt alakját!

Ügyelj a helyesírásra!

Yu Nakajima 0,42 _____ volt gyorsabb Baticz _____.
(másodperc) (Milán)

Az aranyérem a japán _____ lett.
(versenyző)

	3
--	---

15. a) Írd le számmal, todalékolva az alábbi számnevet!

kilencediken _____

b) Írd le az alábbi számnevet betűkkel!

1974-ben _____

	2
--	---

16. a) Jelöld aláhúzással az alábbi mondatban a tárgyat és az időhatározót!

Több mint 100 millió példányt adtak el eddig belőle világszerte.

b) Milyen számú és személyű az a) feladat állítmánya? Karikázd be a helyes válasz betűjelét!

- A egyes szám második személyű
- B egyes szám harmadik személyű
- C többes szám második személyű
- D többes szám harmadik személyű

	3
--	---

17. Fejezd be a második mondatot úgy, hogy feleljen meg az első mondat jelentésének (csak az állítmányt kell átalakítanod)!

A részletes éremtáblázat a világbajnokság honlapján található.

(Az érdeklődők) a részletes éremtáblázatot a _____

_____

	1
--	---

18. a) **Állapítsd meg az alábbi alárendelő összetett mondat mellékmondatának fajtáját a megfelelő betűjel bekarikázásával!**

A kocka azért lett ekkora siker, mert háromdimenziós.

- A alanyi mellékmondat
- B okhatározói mellékmondat
- C célhatározói mellékmondat
- D minőségjelzői mellékmondat

b) **Az a) feladat példamondatát alakítsd át következtető mellérendelő összetett mondattá!**

A kocka háromdimenziós, _____.

	2
--	---

19. Írj egy kb. 30–40 szóból álló hírt az iskolaújságba a budapesti világbajnokságról! Használd fel a szöveg és a kép adatait! Címet is adj a hírnek! A cím utaljon arra, hogy nem ez volt az első ilyen verseny a magyar fővárosban!

a		2
b		1
c		2
d		1

II. RÉSZ

A II. rész feladatai a *Labdamúzeum* című szöveghez kapcsolódnak.

Figyelmesen olvasd el a mellékelt szöveget, majd oldd meg a feladatokat!

1. Milyen műfajú a szöveg, és mi jellemző erre a műfajra? Karikázd be a megfelelő betűjelet és számot!

- A mese
- B monda
- C elbeszélő költemény
- D novella

- 1 prózában írt rövid terjedelmű epikai műfaj, kevés szereplővel
- 2 versben írt epikai műfaj
- 3 valós helyhez vagy személyhez kapcsolódik, meseszerű elemeket is tartalmaz
- 4 kisebb terjedelmű rövidebb epikai műfaj, elképzelt lényekkel, csodás elemekkel

	2
--	---

2. Mire emlékezik vissza az első bekezdésben az író? Fogalmazd meg röviden!

_____

	1
--	---

3. a) Nevezd meg az 1. bekezdés szereplőinek két csoportját!

_____

b) Tagja volt-e valamelyik csoportnak az író?

_____

	2
--	---

4. **Milyen körülmények között éltek a szövegben szereplő fiatalok?** Fogalmazd meg saját szavaiddal!

	1
--	---

5. **Miből készült kezdetben faluhelyen a labda?** Húzd alá a két megfelelő választ!

műanyagból   bőrből   rongyból   gumiból   tehénszörből

	1
--	---

6. **Igazak (I) vagy hamisak (H) az alábbi állítások? Karikázd be az I-t vagy a H-t!**

Az első bőrlabdát az író egyik rokona kapta ajándékba.   I   H

A bőrlabda számából a labda mérete is kiderült.   I   H

	2
--	---

7. **Számozással állítsd megfelelő sorrendbe, mit csináltak a fiúk, amikor felfeslett a varrás a labdán!**

___ felpumpálták a labdát

___ leeresztették a labdát

___ befűzték a csövecske után maradt lyukat

___ megvarrták a labdát kátrányos fonallal

___ elrejtették a gumicsövecskét

	2
--	---

8. Fogalmazd meg a szöveg utolsó mondata (lásd lent) alapján, milyennek látja az író mai szemmel ifjúkora futballját!

Nem mondom, ez se rossz, ez a kopasz Ronaldo a színes tévében, micsoda cselek, nézd azt a Hadzsit, mekkora gólt rúgott, de azért a nazemje, az a fűzős foci, az volt az igazi!

_____

	1
--	---

9. Írd ki az 1. bekezdésből az alábbi jelentésnek megfelelő állandósult szókapcsolatot!

Megállja a helyét nehéz helyzetben: _____

	1
--	---

10. Írd a harmadik bekezdésben található két szó elé rokon értelmű párjuk betűjelét!

_____ furfang

A fűrógép

_____ jeles (nap)

B fontos

C színes

D ravaszság

	1
--	---

11. Írj ki az alábbi részletből egy hangutánzó szót!

*De sziszeg boldogan, mert kész a labda, lehet kergetni. Csak az a fránya este ne jönnön!
De jön, s már nemhogy a labdát, egymást is alig látjuk, de azért játszunk tovább,
legfőljebb a labdakeresés tart egy kicsit tovább.*

_____

	1
--	---

12. a) Írd a műcímek előtti vonalra a művek szereplőinek betűjelét!

_____ A néhai bárány

_____ A hét krajcár

A anya

B apa

C Baló Boriska

D kisfiú

E Sós Pál

F koldus

b) Ki írta *A hét krajcár* című művet? Karikázd be a megfelelő válasz betűjelét!

A Gárdonyi Géza

B Jókai Mór

C Mikszáth Kálmán

D Móricz Zsigmond

	3
--	---

Üres oldal